

Vold mot de minste blant oss og tillitt til rettsvesenet

Jeg avsluttet året 2017 sinna og frustrert, og jeg begynte 2018 likedan. Årsaken er “Jacob-saken”. For de av dere som ikke har orka å sette dere inn i denne, er saka skissert slik i media: Seks uker gamle “Jakob” ble livstruende mishandlet av sine biologiske foreldre. Han hadde 19 ribbeinsbrudd. Begge foreldre ble frikjent for volden mot “Jacob”. Retten er sikker på at mor eller far har stått for volden mot gutten, men mener at bevisene mot faren er for svake. Han ble dømt i tingretten, men ingen av foreldrene ble dømt for vold i lagmannsretten. Begge er derimot dømt til fengsel i et halvt år for å ha unnlatt å gi sønnen legehjelp og latt ham være i en hjelpeløs tilstand. “Jacob” ble plassert i fosterhjem. I tillegg ga Høyesterett biologiske foreldre rett til samvær med Jacob én time i året, under tilsyn.

Jeg reagerer som de fleste på at det er mulig å bli frikjent for nær dødelig vold mot en 6 uker gammel baby som kun har vært sammen med sine foreldre disse ukene. På sett og vis må jeg akseptere at det gjelder sterke krav til bevis for å kunne dømme noen for vold, selv i saker av denne typen. Å være sikret et sterkt rettsvern også for de som begår de mest avskyelige handlinger, er et viktig prinsipp i et demokrati. Av den grunn kan jeg akseptere frikjennelsen for vold, selv om det strider imot hele “magefølelsen” min.

Det jeg derimot overhodet ikke forstår, ikke ønsker å skjønne eller akseptere, er hvorfor de sammen foreldrene er tilkjent rett til samvær med “Jacob” 1 time i året? Hvem er den svakeste part, og hvem trenger hjelp til å sikre sine menneskerettigheter? Hvor er “Jacob” sitt rettsvern?

Høyesteretten fastslår i saken at det skal svært mye til for at foreldre kan nektes samvær med egne barn, selv om barnet hverken kjenner foreldrene eller har noen tilknytning til dem. Retten viser til forarbeidene til barnevernsloven der det står at det biologiske prinsipp også må tillegges vekt der relasjonen mellom barnet og foreldre er svakt. Høyesterett viser også til dommer i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen hvor det fastslås at samværet mellom barn og biologiske foreldre er svært viktig og bare kan nektes når det er svært sterke grunner til det. (Aftenposten, 04.12.17)

Heldigvis er det kommet sterke reaksjoner på dommen. Blant annet har psykologspesialist Dag Ø. Nordanger gått ut i media og kraftig kritisert dommen. Hans påstand er at dommen legitimerer et offentlig svik mot de svakeste og

mest utsatte. Han mener dommen fra Høyesterett hviler på et “fordums syn på relasjonen mellom foreldre og barn (Aftenposten, kronikk, 06.12.17). Nordanger er ansatt på RVTS Vest, professor II ved Høgskulen på Vestlandet, samt tidligere nestleder av Regjeringens Barnevoldsutvalg. Han trekker fram nyere forskning fra traumefeltet og viser til at traumer gir langvarige og omfattende virkning: “Skremmende erfaringer setter spor, blant annet ved at man blir mer sensitiv for mulige trusler og får svekket kapasitet til å kontrollere følelser. Når barnet må bruke krefter på å vokte seg mot fare, har heller ikke nervesystemet “råd” til å utvikle et sterkt immunapparat. Det nedprioriteres slik at man blir mer mottagelig også for fysisk sykdom senere.”

De av oss som jobber tett på fosterhjem er vel kjent med utfordringene som ofte løftes fram av fosterhjem samt de voksne som følger barnet tett i barnehage eller skole. Det går på bekymring for retraumatisering under samvær, samt at de i praksis erfarer at samvær koster!! Ikke i penger men i form av økt uro og følelsesmessig aktivering hos barnet både i forkant av samvær, og i etterkant av samvær. Barnet kan tilsynelatende ha det “helt greit” under samvær, men reaksjonene kommer som regel etterpå. Barn som kaster opp på skolen etter samvær, barn som har mareritt i for- og etterkant av samvær, barn som får angst eller raserianfall i flere uker etter gjennomført samvær...Nordanger skriver kort og presist om hva

retraumatisering handler om:

“Det handler ikke om at han vil bli utsatt for vold igjen. Det handler om at hele hans sanseapparat og kropp husker hva han ble utsatt for når han møter påminnere om det. Og påminnerne er subtile, de kan være trekk ved omsorgspersonene som stemmeleie og lukt. Fordi slike sanseintrykk er assosiert med det som skjedde, settes barnet tilbake i situasjonen og opplever den emosjonelle overveldelsen på nytt.”

Det tar tid å forberede et barn for “emosjonell overveldelse” i form av samvær med foreldre som har utsatt barnet for vold, og det tar tid å hjelpe et barn å roe ned og “skru av” alarmberedskapen i etterkant av samvær. Dette er til hinder for god psykisk og fysisk utvikling for barn som utsettes for dette over tid. Det tar tid vekk fra annen læring og til å etablere trygge relasjoner. Jeg opplever at vi er svært mange som nå begynner å bli skikkelig sinna og frustrert over at de svakeste og mest utsatte rammes av denne urettferdigheten. Hvis mange av oss nå tar høylytt til ordet, sier ifra og forklarer det absurde i at vi godtar at små barn utsettes for offentlig omsorgssvikt, slik tilfellet er for “Jacob”, er det et håp om at fremtidige dommer om samvær for voldsutsatte barn baseres på nyeste kunnskap om hva som er “barnets beste” i det enkelte tilfellet. Til det trengs det at vi er mange som engasjerer oss.

Gørild Bothner Kanstad